

VERTROUWELIJK

'Katten in het nauw'

Onderzoek naar de verwikkelingen rond het Forteiland, in opdracht van de
Commissie Rekenkamer van de gemeenteraad van Velsen

Amsterdam, 10 april 2003

‘Katten in het nauw’

---

1. Inleiding.....	2
2. Chronologie.....	5
3. De markt.....	9
4. Financiën.....	15
5. Organisatie en governance.....	29
6. Conclusies.....	36
7. Aanbevelingen.....	41

Bijlagen

Inleiding

De Commissie Rekenkamer heeft een onderzoek uitgezet naar aanleiding van gerezen problemen rond het Forteiland

---

Het Forteiland te IJmuiden is als onderdeel van de Stelling van Amsterdam een eiland met historische waarde. De gemeente Velsen heeft sinds het midden van de jaren negentig bijgedragen aan de restauratie en ontsluiting van dit eiland, onder andere via een publiek-private samenwerking.

Tegen het einde van 2002 is de gemeenteraad op de hoogte gesteld van problemen in de financiering van de restauratie en samenwerking tussen de partijen op het Forteiland.

De gemeenteraad heeft de Commissie Rekenkamer verzocht om inzicht te verschaffen in de huidige situatie ten aanzien van het Forteiland, de aanloop er naartoe, de positie van de gemeenteraad daarin en de wenselijke vervolgmaterieën. De Commissie Rekenkamer heeft besloten daartoe een opdracht te verstrekken aan Boer & Croon.

De opdracht aan Boer & Croon was drieledig:

1. Feitenonderzoek naar de juridische, financiële en organisatorische situatie en risico's vanaf het moment dat de gemeente bij het project betrokken is
2. Aanbevelingen die de raad kunnen ondersteunen bij de oordeelsvorming over de actuele situatie in het licht van een verdere ontwikkeling van het Forteiland
3. Advies over toekomstige bestuurlijke, juridische en financiële betrokkenheid van de gemeente bij toekomstige ontwikkelingen op het Forteiland

Boer & Croon heeft het onderzoek geclusterd in een aantal hoofdonderwerpen

---

Wij hebben ons gericht op hiervoor genoemde onderzoeksvragen. De informatieverzameling heeft plaatsgevonden door interviews met de meest direct betrokkenen uit de gemeente en overige partijen met werkzaamheden op of bijdragen aan het Forteiland¹ en door bestudering van omvangrijke hoeveelheden schriftelijk materiaal.

De belangrijkste bevindingen zijn teruggekoppeld aan de relevante betrokkenen.

Gezien de aard van de materie hebben wij onze rapportage ingedeeld naar de volgende hoofdonderwerpen ten aanzien van het Forteiland:

- De markt
- De financiën
- De organisatie, de besturing en het toezicht ('governance')

Daarmee is het geen geheel chronologische weergave van zaken. Voor het overzicht wordt eerst een globaal chronologisch overzicht gegeven in de vorm van een 'verhaallijn' van de relevante geschiedenis en ontwikkelingen.

Op dit moment is een deel van de problematiek onder de rechter. Wij onthouden ons van meningen ten aanzien van mogelijke juridische implicaties en consequenties van bevindingen uit ons onderzoek. Wij pogen zo veel mogelijk de feiten weer te geven en op grond daarvan te adviseren.

¹ Zie bijlage 1 voor lijst van geïnterviewden

Chronologie

De aanzet tot het Forteiland

1991

- De heer S. Nelissen, maritiem trainer, 'ontdekt' Forteiland als geschikte locatie voor maritieme en managementtrainingen door het pas door hem opgerichte bedrijf Imtin (International maritime training institute the Netherlands BV)

1994

- Nelissen benadert Rijkswaterstaat voor toestemming om op het Forteiland activiteiten te ontplooien
- Imtin krijgt de beschikking over de contracten/vergunningen (Domeinen Rijkswaterstaat) om zijn activiteiten te ontplooien op het Forteiland
- Imtin ontwikkelt het eiland voor eigen doeleinden (plaatsen van leslokalen, elektra en watervoorziening)
- Interesse voor het fort op het eiland wordt bij Nelissen gewekt en hij komt hierover in contact met de gemeente Velsen

1995

- De heren Nelissen en Joosten (de laatste is werkzaam op de afdeling Economische Zaken van de gemeente Velsen) maken een plan voor de ontwikkeling van het eiland en restauratie van het fort

1996

- De plannen monden uit in een intentieovereenkomst tussen Rijkswaterstaat, de provincie Noord-Holland en de gemeente Velsen, om het Forteiland een tweede leven te geven op cultuur-historisch en economisch vlak
- De eerste werkzaamheden voor ontsluiting van het fort vangen aan
- De financiële betrokkenheid van de gemeente Velsen begint (mei 1996, f 0,25 mio): financiering van de werkzaamheden is afkomstig van de gemeente, van subsidie uit het Pesca-fonds van de Europese Unie en middelen van de provincie en Rijkswaterstaat, beheerd door een projectteam onder aansturing en eindverantwoordelijkheid van de gemeente Velsen
- Bij de werkzaamheden, mede uitgevoerd door taakgestraften, is Imtin betrokken als toezichthouder op de uitvoering en als logistieke ondersteuner

De opbouw en het ontstaan van de eerste problemen

- 1997 • Architectenbureau Braaksma en Roos krijgt de opdracht voor het cascoherstel van het fort
- 1998 • In opdracht van het Projectteam Forteiland wordt het 'Bedrijfsplan voor een monument' (bureau ACT) opgesteld, waarin de verdere wijze van samenwerking tussen bedrijfsleven en overheden (in een PPS-constructie) wordt uitgewerkt, om invulling te geven aan culturele en economische ontsluiting van het Forteiland
- 1999 • Verdere financiële committeringen van de gemeente Velsen (f 0,5 mio) en van de provincie worden voor de restauratie gedaan
- Stichting Beheer Forteiland IJmuiden (restauratie) en Stichting Exploitatie Forteiland IJmuiden (exploitatie) worden opgericht, waarmee de publiek-private samenwerking officieel wordt vormgegeven en vastgelegd (uitgewerkt in 'functionele herbestemming Forteiland' van bureau ACT)
- 2000 • Het project heeft weinig succes met het aantrekken van nieuwe investeerders uit het bedrijfsleven
- Een overeenkomst over de huur tussen de Stichting Exploitatie en Imtin blijft uit. Het lukt niet om overeenstemming te bereiken tussen de beide partijen
- 2001 • Het in de plannen ingecalculeerde recht op aftrek van de BTW over de renovatie wordt door de Belastingdienst slechts gedeeltelijk toegestaan. Hiermee ontstaat een gat in de financiering
- 2002 • De Stichting Exploitatie wordt 'operationeel'. Twee medewerkers verlaten Imtin en komen in dienst van de stichting
- De Stichting Exploitatie gaat beheerstaken voeren die door Imtin werden gevoerd, waaronder het incidenteel verhuren aan anderen
- Er ontstaat een conflict tussen Imtin en de Stichting Exploitatie over welke activiteiten ieder mag ondernemen
- Er vindt 'mediation' plaats tussen de partijen over de samenwerking op het eiland en de verdeling van de taken en te leveren diensten

De ontwikkelingen in het laatste half jaar

Medio
2002

- De voorzitter van de Stichting Beheer legt zijn functie neer
- De brandweer stelt strengere brandveiligheidseisen die additionele investering vereisen, anders is het maximale aantal bezoekers 50
- De gemeente stelt het actieplan Forteiland op. Dit behelst ondermeer het aanstellen van twee 'projectleiders' om de problemen te inventariseren en oplossingen aan te dragen en vraagt de bestuurders van de stichtingen om tijdelijk 'terug te treden'
- Het fort krijgt sloten. De sleutels zijn in bezit van de Stichting Exploitatie, waardoor Imtin zich belemmerd voelt in het betreden van het fort
- Overboeking vindt plaats van de Stichting Beheer aan de gemeente van € 2 mio (door de gemeente voorgefinancierde middelen) en aan de Stichting Exploitatie van € 0,6 mio
- Het bestuur van de Stichting Exploitatie treedt af
- Imtin geraakt in surséance van betaling, gevolgd door faillissement
- Via kortgeding laat de curator van Imtin beslagleggen op de bankrekeningen van de Stichting Exploitatie
- Een raadsvoorstel tot het in elkaar schuiven van de stichtingen wordt teruggetrokken
- Een nieuw raadsvoorstel om stichtingen te voorzien van onafhankelijk bestuur en investeringen af te ronden, wordt met een motie aangenomen
- Overleg tussen de curator van Imtin en de gemeente over schikking. Als overeenstemming uitblijft volgt een bodemprocedure van Imtin tegen de gemeente en stichtingen voor vergoeding voor geleden schade als gevolg van omzetverlies
- Nieuwe bestuursleden voor de Stichting Exploitatie worden benoemd, zowel van de zijde van de gemeente als van de zijde van Imtin

Eind
2002

De markt

Het ‘tweede leven voor het Forteiland’ had een cultuurhistorische en economische doelstelling

---

De betrokkenheid van de gemeente Velsen bij het Forteiland kreeg structureel vorm in de intentieovereenkomst tussen Rijkswaterstaat, de provincie Noord-Holland en de gemeente Velsen:

Intentie: het Forteiland opknappen en nieuwe functies geven in de maritieme, educatieve, cultuurhistorische, recreatieve en toeristische sfeer

Werkwijze: een projectorganisatie, waarbij de eindverantwoordelijkheid voor de ontwikkeling en de uitvoering bij de gemeente werd gelegd

Driedelige doelstelling:

1. Cultuurhistorisch: het fort behouden en ontsluiten
2. Werkervaringsplaats: voor 250 personen reïntegratie in het arbeidsproces bieden
3. Economisch toeristisch: ten minste 50 nieuwe structurele arbeidsplaatsen op locatie creëren

Intentieovereenkomst 27 november 1996

De partijen spraken uit om “in samenspraak met particulier initiatief bijzondere gebruiksmogelijkheden na te gaan, waarbij met name wordt gedacht aan symposia, voorstellingen, tentoonstellingen, excursies, evenementen en manifestaties.” (Bron: Intentieovereenkomst)

Met Imtin, dat reeds op het eiland trainingen organiseerde en betrokken was bij het toegankelijk maken van het fort, werd een overeenkomst gesloten voor toezicht op de uitvoering van werkzaamheden; logistieke en facilitaire ondersteuning en ondersteunende activiteiten.

In de verdere plannen werd de haalbaarheid van de economische doelstellingen niet ter discussie gesteld

---

De plannen voor het Forteiland zijn verder uitgewerkt door Bureau ACT (in casu de heer Pieter van Empelen) in, onder meer, de volgende drie rapporten:

1. 'Bedrijfsplan voor een monument' bureau ACT, augustus 1998
2. Functionele herbestemming Forteiland IJmuiden, maart 1999
3. Project Forteiland IJmuiden, deelname van bedrijven, maart 1999

In de uitwerking van de plannen voor het Forteiland werd een sterke groei van de bedrijvigheid verwacht:

De bedrijvigheid werd gesteld sterk toe te nemen en in 2003 de volgende omvang te hebben:

- Maritieme veiligheidstrainingen: 4.500 deelnemers
- Managementtrainingen: 3.000 deelnemers
- Evenementen en manifestaties, rondleidingen en tentoonstellingen: 30.000 tot 35.000 deelnemers

Verwachtingen bureau ACT, genoemd in raadsvoorstel 39, 19 februari 1999, 'Oprichting Stichting Beheer en Stichting Exploitatie Forteiland'

De prognoses voor het Forteiland werden in het bedrijfsplan als volgt onderbouwd:

- De omzetten van de maritieme en managementtrainingen van IJmuiden stijgen snel
- De markt voor maritieme trainingen is gunstig omdat de internationale maritieme wetgeving een aantal trainingen op korte termijn verplicht zou stellen
- Een oriëntatie op mogelijke betrokkenheid van het bedrijfsleven bij het Forteiland leidde tot 'verrassend positieve conclusies'

'Bedrijfsplan voor een monument' bureau ACT, augustus 1998

Op het eiland werd een verscheidenheid aan activiteiten georganiseerd

---

Het Forteiland werd gepositioneerd als unieke plek (historie, locatie, fortruimten) voor verschillende soorten activiteiten:

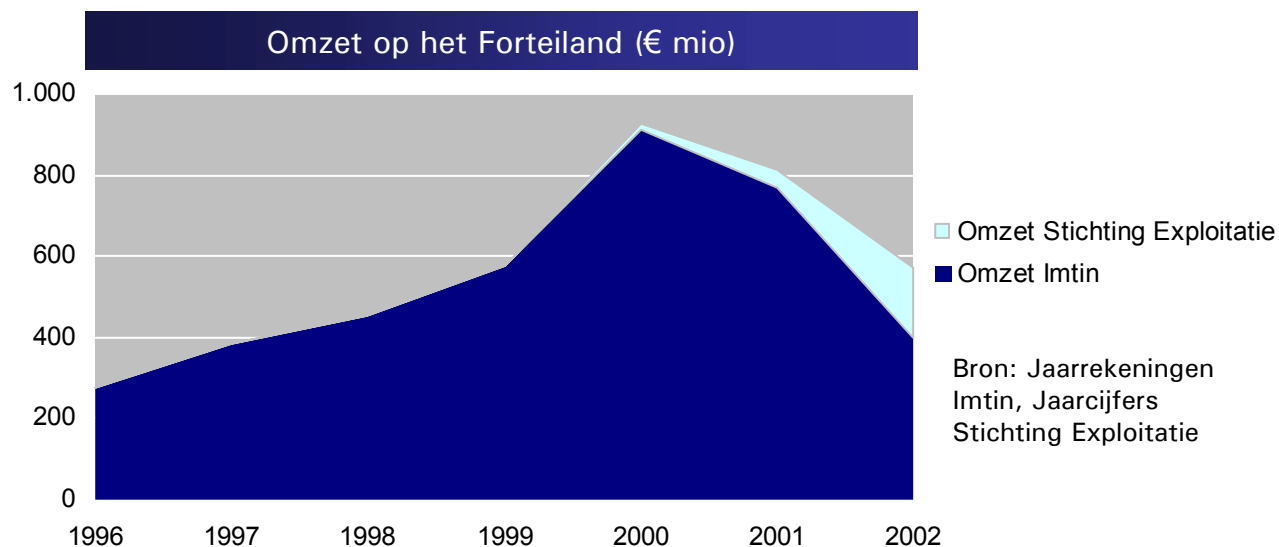
- Cultureel: exposities, theater, evenementen en rondleidingen
- Trainingen: maritiem en algemeen, sport en spel
- Congressen en faciliteiten waaronder catering en logies

In de praktijk is er inderdaad een verscheidenheid aan activiteiten georganiseerd:

- Op het commerciële vlak
  - maritieme en managementtrainingen (Imtin)
  - avontuurlijke en sportieve evenementen (onder andere Imtin en PBN)
  - bedrijfspresentaties/productintroducties (onder andere Red Bull, Nike, Nationale Nederlanden)
  - vergaderingen en seminars (onder andere Unilever, Makro)
  - feesten (onder andere Stedelijke Woningdienst Amsterdam, BEN, Gemeentelijk haven bedrijf Amsterdam)
- Op het culturele vlak werden rondleidingen gegeven en zijn enkele theatervoorstellingen ('Panorama van de eeuw', 'Vuur'), tentoonstelling ('Fort Lux'), opera ('Tempest') en manifestaties ('Week van de zee') georganiseerd

De afgelopen jaren heeft het Forteiland jaarlijks tot 10.000 à 20.000 bezoekers getrokken (opgaven verschillen per gesprekspartner/bron).

De werkelijke economische activiteit blijft sterk achter bij de ambities en doelstellingen

- De omzet die op het Forteiland werd gemaakt is voornamelijk van Imtin, de enige van de beoogde private partijen die actief is op het eiland
- Daarnaast is er omzet toe te schrijven aan incidentele activiteiten en evenementen door derden, waarvan de omvang niet apart is toegeschreven aan het eiland
- De geregistreerde omzet steeg tot circa € 0,9 mio¹ in 2000
- Na 2000 daalde de totale omzet op het eiland, verdeeld naar een daling van de omzet van Imtin en een stijging van de omzet van de Stichting Exploitatie
- Eind 2002 waren er bij Imtin en de Stichting Exploitatie in totaal acht structurele arbeidsplaatsen op/rond het Forteiland². De aanvankelijke ambitie in 1999 bedroeg overigens 50 nieuwe arbeidsplaatsen

¹ Inclusief restauratiewerkzaamheden door Imtin voor het Forteiland

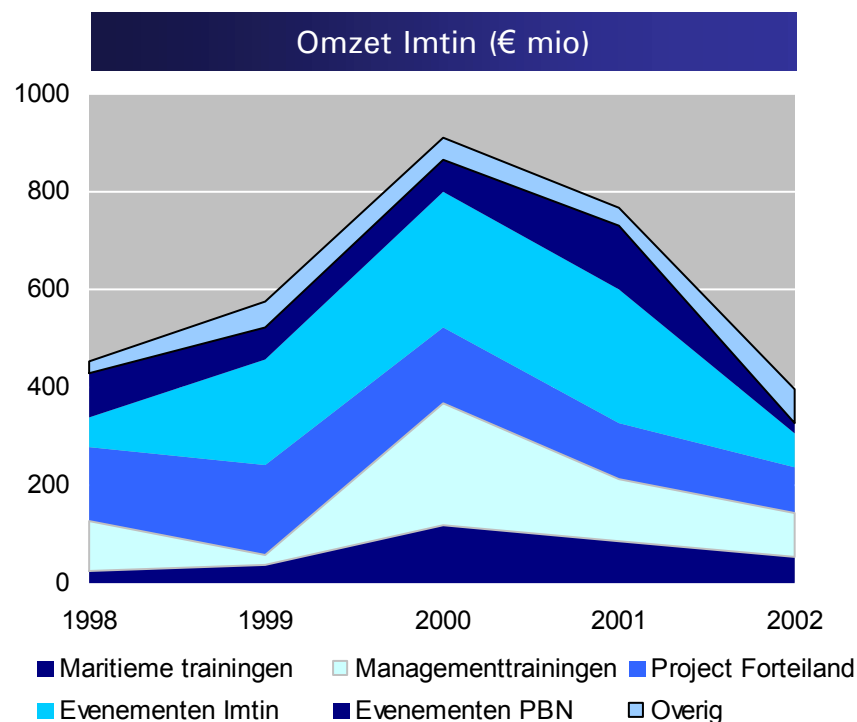
² Zes medewerkers van Imtin en twee vaste medewerkers van de Stichting Exploitatie. Eerder had Imtin twaalf personen in dienst, waarvan een deel ten behoeve van de renovatie van het eiland

De omzet van de meeste producten van Imtin vertoont een neerwaartse ontwikkeling

Imtin had als aanvankelijk doel het geven van maritieme trainingen, in lijn met de achtergrond van oprichter Nelissen. Hiertoe werd het Forteiland betrokken en werden mobiele leslokalen opgebouwd.

In de praktijk kwam veruit het grootste deel van de omzet van Imtin uit andere activiteiten, waaronder ondersteuning van de bouw- en renovatiewerkzaamheden en het organiseren van evenementen.

- Maritieme trainingen betreffen een klein deel van de omzet
- De omzetsdaling in 2002 komt grotendeels door de daling in de eigen evenementen van Imtin
- Circa een kwart van de omzet komt uit 'Project Forteiland' (vooral ondersteuning rond bouw- en renovatiewerkzaamheden. Met de afronding van de renovatiewerkzaamheden zou dit deel in de loop van 2003 grotendeels wegvallen).

Bron: jaarrekeningen Imtin en producties Seunke & Welschen advocaten (voor cijfers 2002 die tot november lopen)

Financiën

De plannen beheldden een investering van € 7 mio, gefinancierd door publieke en private partijen

Kosten (€ mio)		Dekking (€ mio)	
Opschonen en ontgraven	1,1	EU (subsidie Pesca-fonds)	0,5
Kustbatterij t.b.v. symposia	0,7	Gemeente Velsen ¹	0,6
Hoofdentree, vestiging stichtingen	1,3	Rijkswaterstaat	0,5
Geschutturen t.b.v. vestiging expositie	0,6	Stichting Exploitatie	0,2
Zuidvleugel t.b.v. trainingsactiviteiten	0,9	Bedrijfsleven	1,9
Noordvleugel t.b.v. trainingsactiviteiten	1,2	Provincie	
Paviljoen o.a. nieuwbouw horeca	1,2	- FINH	2,7
Totaal	7,0	- Overig	0,6
	(= f 15,3 mio)	Totaal	7,0

¹ Waarvan € 0,2 in natura (menskracht)

Bron: Beschikking FINH-bijdrage kustfort IJmuiden, Gedeputeerde Staten Provincie Noord-Holland 3-4-2000

- Belangrijke voorwaarden bij de beschikbaar gestelde FINH-gelden: de overige partijen dienen hun financiële bijdrage overeenkomstig de subsidieaanvragen te leveren
- De beoogde omvang van private co-financiering bedroeg € 1,9 mio (f 4,1 mio)
- Strikt genomen kan de FINH-bijdrage naar rato worden verlaagd of geheel ingetrokken bij het (gedeeltelijk) uitblijven van co-financiering

De beoogde co-financiering door private partijen bleef achter bij de ambities en doelstellingen

Co-financiering van project Forteiland door bedrijfsleven (€ mio)		
Partij	Bedrag	Toelichting
Imtin	€ 0,5?	Discussie over werkelijke omvang
EMKB-stichting	€ 0,14	f 1 mio toegezegd waarvan f 0,3 mio daadwerkelijk bijgedragen
NUON	€ 0,3	f 0,15 mio subsidie op aansluiting infrastructuur f 0,5 mio aan zonnecellen in eigendom Nuon, ter compensatie voor 20-jarige afnameverplichting als grootverbruiker ¹
Totaal	± € 0,9	

In de verantwoording aan de provincie is de private co-financiering erg positief opgenomen en zijn ook bedragen als private bijdragen verantwoord die niet vallen binnen de oorspronkelijke intenties²:

Rijkswaterstaat	€ 0,4	Reeds als publieke partij opgenomen
Zeeh. IJmuiden	± € 0,5	Voor puinruimen in kader habitat van de zandhagedis: dit zijn <i>nieuwe</i> kosten

Bron: Halfjaarlijkse verantwoordingen door de Stichting Beheer aan de Provincie NH

In de verdere oriëntatie van de mogelijkheden voor bijdragen van het bedrijfsleven door Bureau ACT van maart 1999³ wordt de indruk nogmaals bevestigd dat er voldoende interesse is in de markt voor investeringen, die tevens een exploitatie met 50 à 60 personen kan dragen.

De oriëntaties leveren als eerste concrete resultaat een aanbod van f 1 mio van de EMKB-Stichting (met als directeur Van Empelen, tevens bureau ACT).

¹ De afnameverplichting ligt in de praktijk ver boven het werkelijke verbruik

² De penningmeester van de Stichting Beheer benadrukt dat over de wijzigingen in de samenstelling van de financiering mondelinge overeenstemming was met de provincie

³ Bron: 'Project Forteiland IJmuiden, deelname van bedrijven', maart 1999

Omdat de ingecalculerde BTW-teruggave niet tot stand kwam, ontstond een financieel gat in de restauratie van het Forteiland

---

- In oktober 1998 is advies gevraagd aan bureau KPMG over de stichtingsconstructie. Het advies luidde:
  - uitgaande van een volledig met BTW belaste exploitatie, ontstaat er recht op volledige aftrek (teruggaaf) van BTW met betrekking tot de renovatie van en investeringen in het Forteiland
  - door gebruik te maken van twee stichtingen kan waarschijnlijk vennootschapsbelasting worden vermeden¹
- Eind 1998 is overleg gestart over de constructie met de Belastingdienst²
- De Belastingdienst meldde niet met de aftrek akkoord te gaan (maart 2001³): de betalingen zijn verricht door de gemeente (zie verder) waarvoor geen volledig aftrekrecht bestaat, omdat de gemeente met betrekking tot de renovatie niet (geheel) als ondernemer in de zin van de BTW zou zijn te kwalificeren
- De Belastingdienst stelt 40% aftrek van totale BTW voor, mits de Stichting Exploitatie voor ten minste 90% BTW-belaste activiteiten ontplooit. Op advies van fiscalisten van Deloitte & Touche en KPMG wordt het voorstel verworpen door de gemeente en de Stichting Beheer
- De gemeente geeft Deloitte & Touche de opdracht om de BTW-claim zo spoedig mogelijk vorm te geven richting de Belastingdienst (memo aan de Gemeenteraad van wethouder Bal van 31 maart 2003)

¹ Waarbij één stichting alleen verhuurt aan de andere stichting en daarmee geen onderneming drijft en daardoor niet aan vennootschapsbelasting is onderworpen. De mogelijke winst van de andere stichting wordt afgeroomd door de huur

² De Belastingdienst stelt voor na oprichting van de stichtingen verder te praten omdat geen formele beslissing mogelijk zou zijn over niet bestaande stichtingen

³ Zie bijlage 2 voor stappen in overleg met de Belastingdienst

Sinds de oprichting van de stichtingen is de gemeente de renovatie van het Forteiland grotendeels gaan voorfinancieren

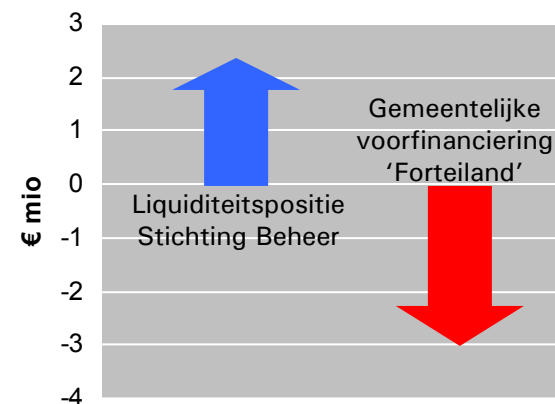
Sinds de aanvang van het project droeg de gemeente de eindverantwoordelijkheid voor de ontwikkeling en uitvoering van het project (intentieovereenkomst 27 november 1996). Dit uitte zich er ondermeer in dat:

- De inkomsten (subsidies) en uitgaven via de gemeente liepen
- Door de toenmalige afdeling middelen een kapitaalkrediet werd geopend, waarop bewaking van de kredietlimiet plaatsvond
- De projectleider (de heer Joosten) opdracht gaf tot betalingen die werden uitgevoerd door de financiële afdeling ten laste van het kapitaalkrediet¹

Na oprichting van de stichtingen op 9 augustus 1999 kwamen de inkomsten voor de restauratie (voornamelijk provinciale subsidie) grotendeels terecht bij de Stichting Beheer.

De betaling van de facturen voor de restauratie bleef evenwel via gemeentelijke kapitaalkredieten² lopen, waarmee de gemeente het project ging voorfinancieren.

Terwijl er toestemming was voor gemeentefinanciering van in totaal f 1 mio (bedragen van f 0,5 mio geaccordeerd door de gemeenteraad in 1996 en 1999), liep de kredietlijn volgens de gemeente op tot circa f 8 mio (stand medio 2002).

¹ Uit de gesprekken blijkt dat zowel de heer Joosten als het afdelingshoofd (afdeling EZ) budgethouder was voor dit krediet. Verificatie aan de hand van schriftelijke stukken is niet mogelijk gebleken

² Doordat er meerdere raadsbesluiten waren waarin financiering ter beschikking werd gesteld, waren er inmiddels ook meerdere kapitaalkredieten geopend

Aan de condities voor een verantwoorde voorfinanciering was niet voldaan

---

Als reden voor continueren van financiering via de gemeente noemt de gemeente het uitblijven van een overeenkomst over de overdracht naar de stichting van de verantwoordelijkheid van de ontwikkeling van het Forteiland¹. Oorzaak van dat uitblijven was dat de fiscus niet instemde met de BTW-teruggaaf en evenmin met verrekening van de BTW met de Stichting Beheer (zie bijlage 2).

Ondertussen was niet voorzien in de condities voor een verantwoorde voorfinanciering door de gemeente:

- Voor zover bekend zijn er geen limietverhogingen voor kapitaalkredieten aangevraagd bij het college of de gemeenteraad; kredietbewaking van bestaande limieten² werd uit het oog verloren
- Er waren geen afspraken vastgelegd tussen de gemeente en de Stichting Beheer over de voorfinanciering
- Budgethouderschap was en bleef onduidelijk: de betalingsopdrachten kwamen van de heer Joosten, aanvankelijk als projectleider van de gemeente (vanaf 1996), na oprichting van de stichtingen (1999) was hij ook penningmeester van de Stichting Beheer. In het Actieplan Forteiland (juli 2002) noemt het College van B&W de (financiële) “relatie tussen de gemeente en de stichtingen nog vrij warrig”
- Een gedegen aansluiting tussen de gemaakte kosten door de gemeente en de beschikbare middelen die werden opgebouwd bij de Stichting Beheer ontbrak
- Een risicoanalyse voor deze voorfinanciering is voor zover bekend niet gemaakt

De omstandigheden droegen bij aan de ontstane situatie: de financiële afdeling kende veel personele wisselingen en veel vacatures in de leiding, mede door twee reorganisaties (eind jaren 90 van sectoren naar afdelingen, vanaf 2001 naar front- en back-office). Gedegen overdracht van dit dossier bleef daarbij achterwege.

¹ In de intentieovereenkomst van 27 november 1996 met Rijkswaterstaat en de provincie wordt de gemeente tot eindverantwoordelijke benoemd

² In de hoogte van deze limieten zaten ook toezeggingen van andere subsidieverstrekkingen, omdat tot de oprichting van de Stichting Beheer de subsidiestromen via de gemeente liepen

De gemeente Velsen bouwde gaandeweg een financieel risico op ten aanzien van het Forteiland

---

De financiering van de renovatie kende een aantal tegenvallers:

- Co-financiering door het bedrijfsleven bleef achter bij de doelstellingen en plannen
- Per saldo moesten extra kosten worden gemaakt van circa € 0,5 mio:
  - extra kosten van circa € 1,3 mio werden, dan wel moeten nog worden gemaakt (vloeraanpassingen, duurzaam energieproject, verwijdering beton pantserkoepel, picrinezuur, zandhagedis, brandweereisen)
  - hier tegenover staat een vermindering van kosten van circa € 0,8 mio door terugschalen van commercieel getinte onderdelen (afzien van glaskap en van paviljoen)
- Overeenstemming met de Belastingdienst over teruggaaf van de BTW over de renovatie blijft achterwege. Potentiële extra kosten van circa € 0,6 mio

Het risico dat er onvoldoende dekking was voor de verstrekte voorfinanciering door de gemeente nam daarmee toe.

Om financiële en bestuurlijke redenen komt de gemeente in de zomer van 2002 met een actieplan voor het Forteiland

---

De gemeente stelt, op eigen initiatief, in juli twee projectleiders aan om knelpunten rond het Forteiland (zie ook hoofdstuk 'Organisatie en governance') in kaart te brengen en op te lossen langs drie sporen ('het actieplan Forteiland')¹:

1. Ontvlechting (financieel en bestuurlijk) tussen gemeente en stichtingen
2. Onderbouwing van BTW-claim en splitsing aanbrengen in gemeentelijk deel en deel van de stichting beheer
3. Verwerven van het zakelijk recht van het eiland door de gemeente/stichting en de zakelijke verhouding tussen gemeente, stichting en lmtin regelen

Het actieplan kende de volgende uitgangspunten²:

- Het stichtingsbestuur treedt tijdelijk terug: "Het tijdelijk buiten werking stellen van het stichtingsbestuur is noodzakelijk om de ontvlechtingoperatie tot een goed einde te brengen"
- De heer Anderson (concern controller) en mevrouw Bergervoet (hoofd afdeling EZ) treden gedurende deze periode op als projectleiders
- De projectleiding "neemt expliciet ad interim de verantwoordelijkheden van het stichtingsbestuur over en rapporteert naar het College en de Raad van Toezicht"

¹ Collegebesluit, d.d. 2 juli 2002

² Brief van College aan voorzitter Raad van Toezicht Stichtingen Forteiland, d.d. 8 juli 2002

De vorm en voorwaarden van deze ingreep staan ter discussie bij Imtin en de EMKB-stichting

De gemeente stelt als voorwaarde voor de uitvoering van het actieplan de instemming van de Raad van Toezicht¹:

- De voorzitter van de Raad van Toezicht stemt in met het actieplan en bijbehorende constructie²
- Volgens de statuten van de stichtingen Beheer en Exploitatie is de Raad van Toezicht (gemeenschappelijk voor beide stichtingen) echter niet bevoegd om bestuurders van de stichtingen op non-actief te stellen

Bestuursleden trekken zich terug?

- Er is geen formeel bestuursbesluit over (tijdelijk) terugtreden van bestuursleden
- Joosten, penningmeester van de Stichting Beheer, meldt op 20 juni 2002 mondeling dat hij zich zal terugtrekken als bestuurslid
- Tijdelijke voorzitter Stichting Beheer, Van Eeden, kondigt op 28 juni 2002 aan dat hij zijn functie ter beschikking stelt vanwege de moeizame samenwerking binnen het bestuur³ (zie ook hoofdstuk 'Organisatie en governance')
- Feitelijk is Joosten nooit uit het register van de KvK uitgeschreven. Van Eeden staat geregistreerd als uitgeschreven per 28 juni 2002, waarbij het uitschrijvingsformulier is toegestuurd aan de KvK op 16 september 2002 en officieel is verwerkt op 19 september 2002
- Nelissen gaf aan niet tijdelijk van zijn bevoegdheid af te zien
- De projectleiders worden niet bij de KvK als bestuurders ingeschreven

De gemeente stelt: "Wij hebben geconstateerd dat de activa die betrekking hebben op de beide stichtingen momenteel nog eigendom zijn van de gemeente" en "Dit houdt in dat de bestuursleden van de stichtingen geen bevoegdheid hebben om beslissingen te nemen die gevolgen kunnen hebben voor de activa die immers nog in bezit zijn van de gemeente Velsen"⁴

¹ Brief van College aan voorzitter Raad van Toezicht Stichtingen Forteiland, d.d. 8 juli 2002

² Brief van voorzitter Raad van Toezicht Stichtingen Forteiland aan College van B&W, d.d. 10 juli 2002

³ Brief van Van Eeden aan Raad van Toezicht, d.d. 28 juni 2002

⁴ Brief van 18 juli 2002 van de gemeente aan Van Eeden

De gemeente vordert € 2 mio aan voorfinanciering van de Stichting Beheer terug

---

Eind mei 2002 is een factuur opgesteld door de gemeente voor de Stichting Beheer ten bedrage van € 3,6 mio.

Het saldo van de rekening van de Stichting Beheer was op dat moment circa € 2,6 mio.

Op 8 augustus 2002 stuurt de gemeente een verzoek aan Van Eeden tot betaling van € 2 mio aan de gemeente en € 0,6 mio aan de Stichting Exploitatie¹. Daarop krijgt de bank van de stichting op 8 augustus opdracht tot de overboeking, ondertekend door de voorzitter (genoemd: Van Eeden) en de penningmeester (genoemd: Joosten).

Daarop volgt in september overboeking vanuit de Stichting Exploitatie naar de gemeente van € 0,6 mio:

- Aan deze transactie zijn geen bestuursleden van de Stichting Exploitatie te pas gekomen, maar het bedrag is in twaalf delen van € 50k overgeboekt door medewerkers van de Stichting Exploitatie
- Dit wordt in november gevolgd door een terugboeking vanuit de gemeente van € 0,6 mio (in twee delen) naar de Stichting Exploitatie. In opdracht van wie dat is gebeurd, valt niet eenduidig feitelijk vast te stellen
- De ratio achter deze stappen was het afschermen van de middelen voor beslaglegging door Imtin² in de periode dat deze dreigde met juridische stappen rond de 'sleutel-kwestie' (zie verder). Toen de dreiging van beslaglegging verdwenen leek, ging het geld weer terug. Later werd evenwel door de curator in het faillissement van Imtin alsnog beslag gelegd op de rekening van de Stichting Exploitatie

Op 15 oktober 2002 geeft de gemeente de heren Van Eeden en Jansen op hun eerdere verzoek een persoonlijke vrijwaring met betrekking tot hun bestuursfunctioneren voor de periode vanaf 18 juli 2002.

¹ Dit geld was bestemd voor het afbouwen van het Forteiland, vooral voor veiligheidsvoorzieningen

² Bron: interviews

Het resulterende risico van de gemeente op het Forteiland is circa € 2,4 mio plus een aantal pm-posten (1)

Uitstaand risico gemeente Velsen op Forteiland (€ mio)	
Bedrag	Toelichting
1,6	Openstaande voorfinanciering door gemeente op kapitaalrekening ¹ (ongedekt krediet dat bij afschrijving een negatief effect heeft op de jaarrekening).
0,9	Mogelijk niet terugvorderbare BTW-kosten van de renovatie, waarvan € 0,3 mio van vóór de instelling van de stichtingen en € 0,6 mio van daarna ² (reeds uitgegeven, heeft bij teruggave positief effect op de jaarrekening).
-/- 0,14	f 0,3 mio in mindering van de vordering van € 1,6 mio omdat dit nog de resterende bijdrage is van de gemeente aan het Forteiland waarvoor goedkeuring van de gemeenteraad was gegeven. ²
PM	Mogelijkheid van claim door de provincie bij de gemeente vanwege het niet voldoen aan subsidievoorwaarden door het project. Het criterium dat de provincie lijkt te zullen hanteren is of het Forteiland maatschappelijk ontsloten is.
PM	De claim die door de curator van Imtin is ingediend bij de stichtingen en de gemeente voor vermeend afpakken van omzet door de Stichting Exploitatie. Claim was oorspronkelijk € 265.000, loopt verder op.
PM	Claim van de EMKB-stichting van € 230K (f 0,5 mio): subsidie verstrekt aan Forteiland van € 140K (f 0,3 mio) met bedoeling activiteiten te gaan ontplooiën in verlengde van activiteiten Imtin. Lening verstrekt aan Nelissen Holding BV van € 90K (f 0,2 mio).

¹ Opgave van de gemeente. De accountant geeft in een gesprek aan vraagtekens te zetten bij de hoogte van dit bedrag

² Opgave van de gemeente

Het resulterende risico van de gemeente op het Forteiland is circa € 2,4 mio plus een aantal pm-posten (2)

Uitstaand risico gemeente Velsen op Forteiland (€ mio)	
Bedrag	Toelichting
PM	Risico van gedwongen terugstorten van € 2 mio. Bezien vanuit de twijfels over de positie van waaruit de gemeente en haar projectleiders opereerden, kan de overboeking worden betwist door anderen die geld van de de Stichting Beheer willen vorderen (mogelijk de provincie, Imtin, EMKB-stichting).
PM	<p>Risico is dat het bedrag waarop beslag is gelegd niet terug kan naar de gemeente, indien er geen overeenstemming wordt bereikt binnen het bestuur van de Stichting Exploitatie.</p> <p>Door het beslag op de rekening van de Stichting Exploitatie worden lopende en nog te betalen bedragen om restauratie af te ronden voorgefinancierd door de gemeente, via een nieuwe tussenrekening met toegewezen budgethouder.</p> <p>De betalingen mogen maximaal oplopen tot het bedrag van de Stichting Exploitatie waarop beslag is gelegd (circa € 0,6 mio). Een externe projectleider houdt toezicht op de afronding van de restauratie. Deze uitgaven vallen volgens de gemeente onder de instemming van de gemeenteraad met het raadsvoorstel van 19 december 2002 "...het college te verzoeken inspanningen te verrichten om de lopende investeringen op het Forteiland die gericht zijn op het inwilligen van de veiligheidseisen, af te ronden". De lopende kosten van de Stichting Exploitatie worden gefinancierd uit de lopende inkomsten.</p>

Het resulterende risico van de gemeente op het Forteiland is circa € 2,4 mio plus een aantal pm-posten (3)

Uitstaand risico gemeente Velsen op Forteiland (€ mio)	
Bedrag	Toelichting
PM	Risico dat de afrondende renovatiekosten hoger uitvallen. Wie gaat daarvoor opdraaien? De gemeente heeft het nu op zich genomen het project af te ronden. Als de renovatie niet in afdoende mate wordt afgerond komt ook het risico van de terugvordering door de provincie van FINH-gelden weer om de hoek kijken.

De financiële administratie van de stichtingen is gebrekkig en de financiële verantwoording was laat

---

Ten aanzien van de financiële verantwoording stellen de statuten van de Stichting Beheer en Stichting Exploitatie het volgende:

- Voor 1 mei moet de penningmeester van de stichting de jaarrekening aanbieden aan het bestuur en de Raad van Toezicht (artikel 10.3)
- De Raad van Toezicht moet de jaarrekeningen goedkeuren (artikel 10.4)
- Het bestuur kan een deskundige aanwijzen om de jaarrekening te controleren (artikel 10.5)

In de praktijk zijn de jaarrekeningen voor 2000 en 2001 in concept medio 2002 opgesteld.

Over de jaarrekening van de Stichting Exploitatie over het jaar 2000 heeft de accountant een 'beoordelingsverklaring' afgegeven.

Dit is beperkter dan een 'accountantsverklaring', onder de vermelding dat "de reden dat wij een beoordelingsverklaring afgeven, is gelegen in de huidige organisatorische opzet van de stichting. Daarin zijn onvoldoende waarborgen aanwezig die het ons mogelijk maken om met een hoge mate van zekerheid een uitspraak te doen over de getrouwheid van de jaarrekening" (20 februari 2002).

Geen van de overige jaarrekeningen kent een goedkeurende accountantsverklaring¹. Deze zijn niet ter goedkeuring voorgelegd aangezien dezelfde gebreken gelden als genoemd in de bovenvermelde 'beoordelingsverklaring' en er gebreken waren in de onderliggende administratie.

¹ Volgens de accountant van Deloitte & Touche behoeven de stichtingen geen goedkeurende verklaring vanwege het ontbreken van een commercieel doel dan wel de toen nog beperkte omvang van commerciële activiteiten

Organisatie en governance

Voor de ontsluiting en exploitatie van het eiland zijn in 1999 twee stichtingen opgericht

---

Tot 1999 functioneerde de restauratie onder een projectorganisatie met daarin vertegenwoordigers van de ondertekenaars van de intentieverklaring. Imtin ontplooidde daarnaast commerciële activiteiten, op grond van contracten met de Dienst der Domeinen¹.

Om de restauratie en exploitatie gestructureerder te laten verlopen is er voor gekozen de betrokken partijen te laten samenwerken in een nieuwe rechtspersoon, een publiek-private samenwerking, die voor alle zaken op het Forteiland zou kunnen worden aangesproken.

Op advies van KPMG is om belastingtechnische redenen gekozen voor een structuur van twee stichtingen (zoals besproken in het hoofdstuk Financiën).

De stichtingen hebben de volgende taken:

Stichting Beheer Forteiland: het Forteiland te behouden en zoveel mogelijk opnieuw te bestemmen respectievelijk functioneel te maken, ondermeer door het in huur dan wel ondererfpacht uit te geven aan de Stichting Exploitatie Forteiland.

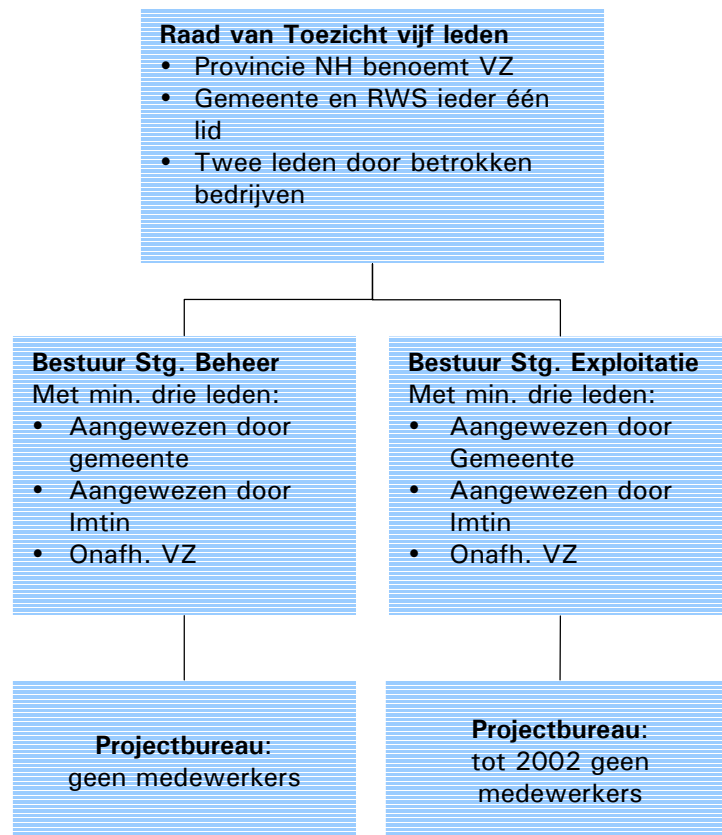
Stichting Exploitatie Forteiland: een historisch verantwoorde, rendabele exploitatie van het Forteiland, door gebruiken en doen gebruiken door middel van huur, zowel incidenteel als langdurig, door aantrekken van bezoekers, organisatie van evenementen en promotie.

Bron: Oprichtingsakten van de stichtingen, d.d. 9 augustus 1999

De stichtingen kennen eenzelfde Raad van Toezicht.

¹ Imtin beschikte over de volgende vergunningen/rechten: vergunning van Rijkswaterstaat voor het behouden en maken van werk op het eiland, 1994, aangepast in maart 1996; vestiging erfpachtrecht voor stukje van eiland, ten behoeve van maritieme- en/of educatieve trainingen, november 1996; huurcontract met Domeinen voor opslagplaats en een drietal ruimtes in het fort en het recht het forteiland en het fort te betreden ten behoeve van educatieve rondleidingen, januari 1997.

In de stichtingen kregen participerende instellingen benoemingsrecht van bestuursleden

Raad van Toezicht

- Belanghebbende partijen nemen zitting; leden vanuit provincie en bedrijven op persoonlijke titel
- RvT heeft minimale bevoegdheden: keurt jaarrekening goed, beoordeelt beleidsplannen, geen benoeming van bestuur

Bestuur

- Belanghebbenden nemen zitting in bestuur
- Gemeente en Imtin hebben vetorecht bij bepaalde besluiten^{1, 2}

Projectbureau

- 'Eilandbeheer' in eerste instantie uitbesteed aan Imtin
- Projectmedewerkers van Stichting Exploitatie wordt per 1 januari 2002 bemand met twee medewerkers die afkomstig zijn van Imtin en deels conflictueus werkverleden hebben met Imtin

¹ Vetorecht in de Stichting Beheer op statutenwijzigingen, vetorecht in de Stichting Exploitatie op het aangaan van langdurige huur- of erfpachtovereenkomsten door de stichting en onderhoudsovereenkomsten door huurders

² Bij de bespreking in de Gemeenteraad van het voorstel tot oprichting van de stichtingen (25 februari 1999) zijn vanuit de Raad bezwaren geuit tegen de constructie met vetorecht van direct belanghebbenden in de stichtingsbesturen

Direct betrokkenen uit de participerende instellingen werden in de stichtingsbesturen benoemd

De direct bij het project betrokken personen die in de stichtingsbesturen¹ plaats namen, hadden verschillende belangen en dubbele petten:

	Relevante positie buiten stichtingen	Positie in stichtingen
Joosten, Riksen	<p>Gemeenteambtenaren:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fort maatschappelijk/cultureel ontsluiten • Positie en financiën gemeente bewaken 	<p>Penningmeesters stichtingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fort maatschappelijk ontsluiten • Sluitende exploitaties: huur van bedrijven, meerdere bedrijven/activiteiten voor hogere omzet
Nelissen	<p>Directeur Imtin:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een zo goed mogelijk bedrijfs-economisch resultaat behalen • Lage kosten, geen concurrentie 	<p>Bestuurslid Stichting Beheer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Afronden van renovatie • Sluitende exploitatie stichting, dus huur van Stichting Exploitatie innen • Meerdere private partijen betrekken
Van Empelen	<p>Directeur EMKB-Stichting²:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bijdrage aan eiland voor 'Kenniscentrum Veiligheid ter Zee' dat steunt op samenwerking met Imtin • Lening aan S. Nelissen Holding BV van circa € 90k (f 200k) 	<p>Voorzitter Stichting Exploitatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Goed functioneren van stichting, sluitende exploitatie, waaronder huurinning • Adviseur van stichtingen (bureau ACT) in aanloop (bedrijfsplan) en tijdens (sponsoring)

¹ Zie bijlage 3 voor overzicht van alle personen in de besturen en bijlage 4 voor samenstelling Raad van Toezicht

² Emmy Margien Kesper-Beckering Stichting, met doel het stimuleren van veiligheid ter zee

Er deden zich verschillende samenwerkingsconflicten voor op het Forteiland

Het vastlopen van de samenwerking tussen de partijen werd manifest in een aantal conflicten:

Tussen de Stichting Exploitatie en Imtin wordt geen overeenstemming bereikt over de huur die Imtin voor incidenteel en langjarig gebruik moet betalen. Het conflict, dat in 2000 aanvangt, draait om de hoogte van de te betalen huur en om de rechtmatigheid van de Stichting Beheer om huur te vragen, zolang deze nog niet in bezit is van het (onder)erfpacht van het eiland.¹

Onenigheid tussen de stichtingen en Imtin over te betalen rekeningen, gestart in 2000:

- Wederom huurbedragen: huur waarover wel overeenstemming zou zijn bereikt, zou niet zijn voldaan door Imtin²
- Bedragen die Imtin tegoed zou hebben van de Stichting Exploitatie voor restauratiewerkzaamheden
- De omvang van de rekening aan Imtin voor het aandeel in de kosten voor de aansluiting op nutsvoorzieningen wordt door Imtin betwist

Naarmate de samenwerking zakelijk concretere vorm ging krijgen (januari 2002) ontstonden er meer confrontaties:

- Imtin vindt dat het exclusiviteitsrecht op bepaalde activiteiten heeft en dat de Stichting Exploitatie klanten afpakt, mede om BTW-belaste activiteiten te tonen (zie BTW-probleem, bijlage 3). Stichting zegt statutaire taken van onder meer verhuur uit te voeren
- In eerste helft 2002 werden sloten op het fort gezet en ging het fort buiten werktijden op slot. Imtin had geen sleutels en stelt dat het werk daardoor werd belemmerd
- Stichting Exploitatie ging in eerste helft 2002 eigen vervoer regelen na sterke prijsverhoging door Imtin. Volgens Imtin had deze het recht om het vervoer voor het Forteiland te verzorgen

¹ Zie bijlage 5 voor de kwestie erfpacht

² In bestuursverslag Stichtingen van 22 november 2001 zegt Nelissen toe de facturen voor elektra en huur over 2000 te zullen voldoen

De gemeenteraad is in de eerste jaren en aan het eind van het traject geïnformeerd over het Forteiland

---

Voor zover wij hebben kunnen nagaan is de gemeenteraad op de volgende momenten in kennis gesteld van zaken met betrekking tot het Forteiland:

- 16 mei 1996, raadsbesluit om f 250.000 beschikbaar te stellen voor Forteiland voor opruimings- en opknopwerkzaamheden
- 13 december 1996, raadsbesluit om f 250.000 beschikbaar te stellen voor volgende stap in het opknappen van Forteiland
- 3 december 1998, besluit door raad bij begrotingsbehandelingen om komende vijf jaren f 100.000 per jaar voor het Forteiland ter beschikking te stellen
- 25 februari 1999, raadsbesluit: opzet van de nieuwe organisatie bestaande uit twee stichtingen: Stichting Beheer en Stichting Exploitatie op te richten; College wordt gemachtigd de eerste bestuursfuncties in te vullen
- 1^e kwartaalrapportage 2002 maakt melding van vordering van € 680.000. Deze heeft betrekking op de BTW-terugvordering
- 3^e kwartaalrapportage 2002 meldt dat gemeente € 3,6 mio in Forteiland heeft geïnvesteerd en dat aan een raadsvoorstel wordt gewerkt om de investering mogelijkerwijs terug te verdienen
- Begroting 2003: de risicoparagraaf meldt dat knelpunten aan het licht zijn gekomen, dat twee ambtelijke projectleiders aan de slag zijn en dat het nog risico's voor de komende jaren in zich draagt
- 4 en 11 december 2002, overleg wethouder met de commissie Bewoners over de gang van zaken met betrekking tot het Forteiland
- 19 december 2002, raadsbesluit: continuïteit van de stichtingen nastreven door in te spannen voor onafhankelijk bestuur; lopende investeringen afronden; overleg met curator lmtin voeren om activiteiten lmtin te continueren tot resultaten van het externe onderzoek bekend zijn; wethouder houdt gemeenteraad maandelijks op de hoogte

Op dit moment is overleg gaande tussen de gemeente en Imtin over de afwikkeling van de samenwerkingsrelatie

---

De stand van zaken ten aanzien van de relatie tussen de gemeente en Imtin:

- De curator van Imtin heeft op 27 november 2002 beslag laten leggen op de banktegoeden van de Stichting Exploitatie omdat hij grond ziet voor schadevergoeding aan Imtin voor geleden omzetverlies
- Namens de Stichting Exploitatie wordt op 6 december 2002 bij de rechter in kort geding een voorlopige voorziening gevraagd ter opheffing van het beslag
- De rechter vraagt op 14 januari 2003 aan de partijen in overleg te treden over een minnelijke regeling
- De advocaat van de gemeente heeft onlangs de curator een brief doen toekomen met een bod op de activa van Imtin, op grond van activelijst, het erfpachtrecht van Imtin, de huurovereenkomst met Rijkswaterstaat en vorderingen over en weer
- Als overleg niet tot overeenstemming leidt, dan komt er een bodemprocedure tegen de beide stichtingen en de gemeente (dagvaarding 11 december 2002, als uitvloeisel van de beslaglegging door de curator) met als inzet schadevergoeding voor geleden omzetverlies
- Ondertussen lopen er contacten met maritiem trainingsbedrijf Nutec over mogelijkheden om activa en rechten van Imtin over te nemen. Naar verluidt heeft Nutec het erfpacht van Imtin aan de wal (dus niet op het eiland) reeds overgenomen. Nelissen is momenteel in dienst van Nutec

Conclusies

Het marktpotentieel van het Forteiland blijkt tot nu toe veel beperkter dan in de oorspronkelijke plannen is aangegeven

---

- Het Forteiland zette in op een economische bijdrage van 50 arbeidsplaatsen, wat tevens een onderbouwing was voor de voornaamste subsidiegelden
- Het marktonderzoek was te beperkt, want het betrof slechts een 'oriëntatie' om deze economische bijdrage te onderbouwen
- In de praktijk viel de interesse om bedrijvigheid op het eiland te ontplooiën tegen en bleef de economische ontwikkeling ver achter bij de doelstellingen
- Op grond van de omzetontwikkelingscijfers van Imtin is het de vraag of de onderneming Imtin, zoals die is gevoerd, op zichzelf levensvatbaar was
- Het Forteiland biedt kansen voor maatschappelijke ontsluiting en commerciële exploitatie op bescheiden schaal:
  - de restauratie van het fort is vrijwel gereed
  - momenteel wordt nog niet voldaan aan veiligheidseisen (daarom maximaal 50 personen per keer op Forteiland), maar vanaf juni vermoedelijk wel
  - behoud van het cultureel erfgoed stelt beperkingen aan grootschalige commerciële exploitatie/activiteiten
  - er is beperkte overvaarcapaciteit voor grootschalige bezoekersaantallen
  - het fort heeft geringe bekendheid bij 'het grote publiek'
  - er zijn nu geen maritieme trainingen, zolang afhandeling van kwestie met Imtin 'sleept' zal dat zo blijven. Nutec biedt mogelijk kansen voor vervolg

Het is realistisch om de eerstkomende jaren alleen een bescheiden commerciële exploitatie van het Forteiland te verwachten.

De verwevenheid tussen de stichtingen en de gemeente heeft geleid tot een ongestuurde opbouw van financieel risico bij de gemeente

---

- Bij de oprichting van de stichtingen is binnen de gemeente niet goed afgesproken en vastgelegd hoe de inkomsten en uitgaven vanaf dat moment zouden moeten lopen
- Door roloverwisseling (van projectleider gemeente naar penningmeester Stichting Beheer) en organisatorische problemen op de afdeling Middelen, nu afdeling Financien, zijn de juiste procedures rond budgethouderschap en kredietbewaking niet adequaat gevolgd
- De administratie van het project was gebrekkig, waarbij de stichtingen te zeer gerekend hebben op administratie door de gemeente. Vroegere administratie en dossiers bleken voor ons slechts beperkt vindbaar. Naar de inschatting van de meest betrokken gesprekspartners is het krijgen van een goedkeurende verklaring op de conceptjaarverslagen van de stichtingen niet waarschijnlijk
- De financiële haalbaarheid aan het begin en gedurende het project is optimistisch voorgesteld:
  - de adviezen over de BTW-vrijstelling waren niet hard genoeg om er vanuit te gaan dat de BTW uit de financieringskosten kon worden weggelaten
  - in de financiële verantwoording aan de provincie zijn erg optimistische bijdragen van private financiers opgenomen
- De gemeente heeft pas laat (zomer 2002) een goed overzicht van de eigen financiële betrokkenheid - en risico's daarvan! - bij het Forteiland gekregen. Daardoor heeft ook de gemeenteraad pas laat de relevante informatie gekregen
- Het gericht en preciezer in beeld brengen van de interne financiële huis-houding en handelswijze bij de gemeente inzake het Forteiland en mogelijk bredere implicaties daarvan, vergt nader onderzoek. De gemeente heeft hiermee een eerste start gemaakt, maar op basis van de gesprekken lijkt er nog veel te doen

De verschillende belangen zijn bestuurlijk niet goed ingebed

Het is gebruikelijk dat bij een publiek-private samenwerking de belangen van de partijen niet op alle punten parallel lopen. Dit stelt een aantal eisen aan de samenwerkingsconstructie:

- Concrete zakelijke afspraken moeten zo veel mogelijk van tevoren worden gemaakt en niet pas als de belangentegenstellingen tot praktische uitdrukking komen
- Enige afstand in de besturen van de directe belangen van de partijen. Geen vetorechten om patstellingen te voorkomen

Als daaraan niet is voldaan is het moeilijk dat bij te stellen als de samenwerking eenmaal is ingezet:

Stichtingsbesturen	Raad van Toezicht
<ul style="list-style-type: none"> • Het ontbrak van te voren aan helderheid over een aantal belangrijke zaken (BTW, erfpacht, private financiers, huur, rolverdeling Imtin/stichtingen) • Door gaande het proces de direct-belanghebbenden met deze onderwerpen in de besturen te belasten, ontstaan lastige discussies • Bestuursleden hadden vetorecht waardoor patstellingen ontstonden • Dit wordt versterkt als de zaken minder goed lopen dan verwacht/gewenst (bedrijfsresultaten Imtin, financiering stichtingen) 	<ul style="list-style-type: none"> • De Raad had te beperkte bevoegdheden: geen recht op benoemen/ontslaan bestuursleden • De samenstelling had meer het karakter van belangenvereniging dan toezicht vanuit het belang van de stichtingen • Heeft (daardoor) in de kwesties die speelde niet veel druk uitgeoefend om tot oplossingen te komen: <ul style="list-style-type: none"> – huurkwestie – inspanning voor private financiering – vaststellen jaarrekeningen (niet of laat)

Dat de gemeente in actie kwam was gerechtvaardigd, maar de wijze waarop roept vraagtekens op

---

De omstandigheden van conflicten, terugtrekende bestuursleden en de ontstane financiële gaten en risico's rechtvaardigden een actie van de gemeente.

De vormgeving en wijze van uitvoering daarvan roept wel vragen op:

- De positie van de projectleiders was discutabel en onduidelijk in relatie tot het noodzakelijke bestuur van de stichtingen:
  - het actieplan stelt duidelijk dat de projectleiders “expliciet ad interim de verantwoordelijkheden van het stichtingsbestuur overnemen”
  - de juridische grondslag voor het innemen van bestuurdersposities door de projectleiders roept vragen op: geen instemming van de stichtingsbesturen en geen inschrijving van de tijdelijke bestuurders in het handelsregister
- De feitelijke handelingen van de projectleiders zijn bestuurlijk niet eenduidig:
  - Zijn zien zichzelf meer als adviseur B&W
  - De opdracht tot overboeking van € 2 mio wordt door de ‘oude’ bestuurders gegeven
  - Op wiens initiatief hebben de medewerkers van Stichting Exploitatie 12 x € 50k teruggeboekt?
  - Wie heeft de stichtingen feitelijk bestuurd na in werking treden van het actieplan?
- Er is twijfel over de rechtmatigheid van overboeking van de tegoeden van de Stichting Beheer naar de gemeente en de Stichting Exploitatie, gezien de positie van de ondertekenaars van de betalingsopdracht
- Met het actieplan is op een aantal vlakken vooruitgang geboekt (in gang zetten aanpassingen brandveiligheid, afsluiten arbeidscontracten, opstellen concept-jaarrekeningen, begrotingen)...
- ...maar ook op een aantal niet (bestuurlijke ontvlechting, de zakelijke verhouding tussen gemeente, stichting en lmtin regelen), net zo min als de stichtingsbesturen, doordat bestuurders vasthielden aan hun positie

Aanbevelingen

Maak met het Forteiland een doorstart met realistische uitgangspunten

---

Stel een nieuw ontwikkeling- en exploitatieplan op:

- Beschikbaar stellen Forteiland voor gebruikers tegen aanvaardbare kosten en met behoud publieke doelstelling:
  - cultureel erfgoed
  - breed toegankelijk
  - ruimte voor commerciële en andere activiteiten voorzover die zich goed verhouden met de erfgoedgedachte en brede toegankelijkheid
- Level playingfield voor de gebruikers van het eiland: gelijke tarieven, huurprijzen et cetera voor elke gebruiker
- Heldere scheiding van beheer en verhuur van het Forteiland enerzijds en het gebruik ervan door derde partijen anderzijds
- Baseer het ontwikkeling- en exploitatieplan op realistische, wellicht wat 'conservatieve' verwachtingen ten aanzien van met name de commerciële exploitatiemogelijkheden. Ga daarbij uit van de in de afgelopen jaren opgedane ervaringen met de verschillende activiteiten
- Werk binnen een zo simpel mogelijke organisatorische en bestuurlijke structuur, waarin 'besturen' en 'belangen behartigen' zo veel mogelijk van elkaar gescheiden zijn

De exploitatie van het Forteiland moet voorzien in een heldere scheiding tussen beheerder en gebruikers

Op het Forteiland opereert een beheerder die het eiland voor verschillende doeleinden verhuurt.

De beheerder heeft als doelstelling het behoud van de cultuurhistorische waarde van het eiland en de toegankelijkheid daarvan en het eiland open te stellen aan partijen voor commerciële en culturele doeleinden om daarmee de eigen exploitatielasten te dekken.

Activiteiten:

- Planning/opstellen eilandprogramma
- Verhuur (incidenteel en lang)
- Beheer
- Klein onderhoud
- Veiligheid/toegankelijkheid
- Fortbezoek/rondleidingen
- Vervoer (geen monopolie)
- Promotie Forteiland
- Administratie

Gelijke condities voor alle gebruikers, marktconforme huurprijzen:

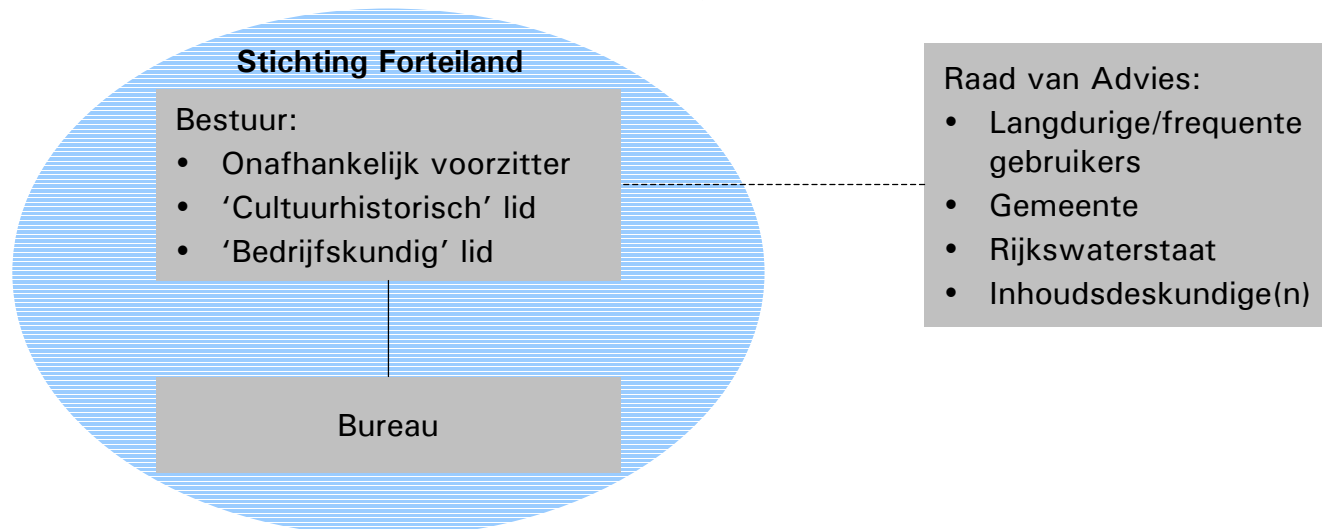
- Prijs per m²
- Tarief per mensuur
- Arrangementen op offertebasis

Activiteiten:

- Maritieme veiligheids-trainingen
- Outdoor, sport en spel en (management)trainingen
- Arrangementen

De beheerder moet in een eenduidige bestuurlijke context opereren

De beheerder is een stichting met een uitvoerend bureau en een bestuur dat is samengesteld uit personen met relevante expertise en zonder belangen bij de partijen die het Forteiland huren. De stichting heeft een Raad van Advies.

- Het bureau is uitvoerder van de taken van de Stichting Forteiland, waaronder het opstellen van een bedrijfsplan/eilandprogramma:
  - daarin wordt op basis van de reeds opgedane ervaring een inschatting gemaakt van omzetten, waarbij in eerste instantie bescheiden wordt ingezet
  - een evaluatiemoment wordt na drie jaar ingelast
- Het bestuur wordt benoemd door de gemeente Velsen. Het bestuur beoordeelt en houdt toezicht op het eilandprogramma en is verantwoordelijk voor de financiële verslaglegging
- De Raad van Advies adviseert stichtingsbestuur gevraagd en ongevraagd en in ieder geval over het eilandprogramma/jaarbegroting

De gemeente stelt randvoorwaarden aan het opereren van de Stichting Forteiland

---

Vanuit haar positie heeft de gemeente een aantal taken en bevoegdheden jegens de Stichting Forteiland en de gebruikers van het eiland:

- Verleent waar nodig en verplicht vergunningen voor het gebruik van het eiland
- Is in bezit van het recht van erfpacht van het Forteiland
- Draagt zorg voor het groot onderhoud voor het Forteiland
- Verhuurt het Forteiland aan de Stichting Forteiland (dekkende huursom voor erfpacht, groot onderhoud en beperkte overhead)
- Beoordeelt de begroting en heeft inzage in de goedgekeurde jaarrekening (statutair vast te leggen)
- Benoemt, schorst en ontslaat de leden van het bestuur van de stichting Forteiland

Binnen de gemeentelijke organisatie worden afspraken over het Forteiland geëxploiteerd en aangepast

---

- Het budgethouderschap van het Forteiland, met betrekking tot de verhuur aan de Stichting Forteiland, wordt als cultuurhistorische voorziening ondergebracht bij de afdeling EZ (in casu het hoofd EZ, in lijn met het beleid om budgethouderschap bij afdelingshoofden neer te leggen)
- De afdeling Financiën zorgt voor een adequate checks & balances in het financiële beheer: budgethouderschap, afspraken- en bevoegdhedenbewaking, mandaten et cetera. Overigens zou dit niet alleen voor Forteiland moeten gelden maar uiteraard ook gemeentebreed
- De voortgang ten aanzien van het Forteiland wordt jaarlijks geëvalueerd en bondig aan de Raad gerapporteerd
- Er wordt spoedig een risico-analyse gemaakt om de financiële risico's voor de gemeente en exploitatierisico's op het Forteiland goed in beeld te brengen

Om tot de nieuwe structuur te komen is het wenselijk om tot overeenstemming te komen met Imtin over de afwikkeling

---

Door overeenstemming te bereiken met Imtin, waarbij deze instemt met het aanpassen van de statuten van de bestaande stichtingen of opheffing daarvan, kan het snelst de gewenste situatie worden bereikt.

Bij het ontbreken van overeenstemming met Imtin volgt de juridische route, die langdurig kan zijn, met een financieel onzekere uitkomst. Dit is niet in het belang van de gemeente noch van Imtin.

Als alternatief zou de gemeente op grond van het bezit van het erfpachtrecht het Forteiland kunnen verhuren aan een nieuwe stichting en daarmee de bestaande structuur omzeilen. Dit zal echter juridisch ook haken en ogen hebben, temeer daar de investeringen grotendeels via de Stichting Beheer zijn gelopen sinds de gemeente een deel van zijn voorfinanciering op de stichting heeft verhaald.

Voor Imtin/Nutec is er in de nieuwe constructie geen voorkeursrol weggelegd. Het zal net als andere partijen als huurder kunnen optreden. Echter, door de verslechtering in de persoonlijke sfeer, is gezamenlijk opereren van medewerkers van de huidige Stichting Exploitatie en de (oud-)medewerkers van Imtin niet aanbevelenswaardig.

Bijlagen

Bijlage 1: geïnterviewde personen

Gemeente Velsen (ambtenaren, wethouders)

De heer F. Bal

De heer L. Achterbosch

De heer G. Vosse

Drs. R.J. Anderson C.F.M

Drs. M.J.M. Bergervoet

A.G. Bekker

Imtin

De heer S. Nelissen

De heer B. Grol

EMKB-Stichting

De heer P. van Empelen

Stichtingen (RvT, (oud)-bestuursleden, bureau)

Drs. J.M. van Eeden

Drs. H.W.A. Jansen

De heer H. de Boer

Drs. J.W.G. Joosten

Drs. M. van Leeuwen

De heer L. de Jager

Ing. C. Riksen

Provincie NH

Drs. E. van der Kleij

De heer A. Peters

Bijlage 2: stappen in overleg met de Belastingdienst over BTW-teruggaaf

---

- Overleg op 14 december 1998 tussen Zadelhoff van KPMG en de Belastingdienst over mogelijkheid van BTW-teruggaaf. Belastingdienst stelt voor na oprichting van de Stichtingen verder te praten
- Stichtingen opgericht op 1 september 1999
- Op 2 februari 2000 overleg tussen KPMG en de Belastingdienst, gevolgd door een brief van de Belastingdienst op 8 februari met veel vragen
- De antwoorden op deze vragen op 11 april 2000 aan de Belastingdienst toegestuurd
- Belastingdienst geeft aan het Forteiland te willen bezoeken, afspraak komt op 5 oktober 2000 tot stand. Twijfel bij Belastingdienst over mogelijkheden voor ten minste 90% BTW-belaste activiteiten
- Op 24 november 2000 overleg met Belastingdienst waarin deze formele bezwaren aangeeft
- Op 18 december 2000 is namens de stichtingen aan de Belastingdienst verzocht BTW-aangiften uit te reiken, waartoe op 16 januari is overgegaan met de vermelding dat daarmee niet het ondernemerschap van de stichtingen wordt erkend
- Op 15 februari 2001 wordt aan Belastingdienst toegelicht dat intentie is om de kosten van Forteiland over te hevelen naar de Stichting Beheer en BTW-af trek daar te laten plaatsvinden (overdrachtsovereenkomst)
- Belastingdienst geeft in brief van 6 maart 2001 aan hier niet mee akkoord te gaan
- Op 17 augustus 2001 is overlegd met de Belastingdienst over de overdrachtsovereenkomst, waarin Belastingdienst zegt eind september 2001 met definitief standpunt te komen
- Definitief voorstel komt in de vorm van een voorstel, met verrekenrecht van 40%, onder voorwaarde van twee jaar lang voldoen aan 90%-criterium
- Op advies van KPMG en Deloitte en Touche wordt voorstel op 12 februari 2002 verworpen. Een rechtsingang wordt ingezet

Bron: brief KPMG Meijburg & Co aan Stichting Beheer Forteiland, d.d. 28 februari 2002

Bijlage 3: de personele bezetting van de Stichtingsbesturen

		1999	2000	2001	2002	2003	
Stichting Beheer	Voorzitter	Kamps		→	Van Eeden (inval) → afgetreden		
	Best. Gem.	Joosten (ambt.gem.Velsen)					→
	Best. Imtin	Nelissen (directeur Imtin)					→
	Overig	Geen					

		1999	2000	2001	2002	2003	
Stichting Expl.	Voorzitter	Van Empelen		→	Van Eeden → afgetreden		
	Best. Gem.	Riksen (ambt. gem. Velsen)			→	Jansen	afgetreden → Bekker (ambt. gem. Velsen)
	Best. Imtin	Rob Bunders				afgetreden →	Van Empelen
	Overig	Gortzak		→			

Bijlage 4: samenstelling Raad van Toezicht

Raad van Toezicht		
Hans de Boer Voorzitter, benoemd door Provincie		
Jaap Tielenius Kruythoff		Lid via Imtin
Michiel Wijsmuller		Lid via Imtin
Frits Brouwer		Lid via RWS
Westendorp	: augustus 1999 - januari 2001	Lid via Gemeente Velsen
Vosse	: januari 2001 - april 2002	Lid via Gemeente Velsen
Bal	: april 2002 - heden	Lid via Gemeente Velsen

Bijlage 5: onderhandelingsproces om met Domeinen tot een aanvaardbare conclusie te komen heeft twee jaar geduurd

---

- Begin 1999: overleg met Domeinen wordt ingezet door de gemeente, conform plannen, om erfpacht te verkrijgen en deze door te sluizen naar de Stichting Beheer (ondererfpachter), zodat de stichting rechtmatig het eiland kan verhuren aan Stichting Exploitatie die het verder exploiteert en verhuurt aan andere gebruikers
- Bij de verschillende partijen is deze discussie bekend en lijkt in het begin niet af te doen aan het principe dat Stichting Beheer zal verhuren aan Stichting Exploitatie die verhuurt aan eilandgebruikers
- Begin 1999: Domeinen wil erfpacht afstaan tegen *f* 93K
- Gemeente geeft op 21 juni 2000 te kennen dat te veel te vinden
- Op 21 september 2000 meldt Domeinen dat ze het Forteiland opnieuw hebben getaxeerd en wederom op *f* 93k uitkomen, met een stapsgewijze groei naar deze marktconforme waarde. De vergoeding op basis van bestemmingswaarde zou lager (*f* 40,5K) zijn, maar dat gaat alleen op bij overdracht van eigendom
- Op 24 oktober 2000 bericht de gemeente dat Rijkswaterstaat geen bezwaar heeft tegen verkoop van het Forteiland
- Voorts doet de gemeente beroep op de fortenregeling waardoor een fort goedkoper kan worden gekocht mits er culturele activiteiten in plaatsvinden
- Oktober 2001: Domeinen geeft aan te overwegen de fortenregeling van toepassing te laten zijn, dit betekent een erfpachtregeling oplopend tot *f* 40K per jaar in 2004, met ingang van 2001 zal *f* 15K in rekening worden gebracht
- Op 19 augustus 2002 geeft Domeinen aan dat Rijkswaterstaat heeft besloten dat het Forteiland alleen in erfpacht kan worden uitgegeven
- Uiteindelijk overeenstemming met Domeinen, oktober 2002, voor canon dat oploopt tot € 40,8K per jaar in 2006, ongeveer overeenkomstig met het oorspronkelijk aanbod van Domeinen

Bijlage 6: geraadpleegde documenten (1)

Document	Datum
• Vergunning voor het maken en behouden van werk op het eiland Rijkswaterstaat	06.03.1996
• Samenwerkingsovereenkomst Stichting Reclassering Nederland – Resort Amsterdam en gemeente Velsen	11.1996
• Akte vestiging erfpachtsrecht IMTIN	26.11.1996
• Overeenkomst IMTIN en Gemeente Velsen	19.12.1996
• Besluit Gemeenteraad	19.12.1996
• Intentie-overeenkomst Project Forteiland IJmuiden	19.12.1996
• Fax J. Joosten aan S. Nelissen	20.11.1998
• Voorstel B&W gemeente Velsen	19.02.1999
• Besluit gemeenteraad	25.02.1999
• Brief ACT aan gemeente Velsen	01.03.1999
• Rapport Functionele Herbestemming Forteiland IJmuiden	02.03.1999
• Oprichtingsakte Stichting Beheer Forteiland IJmuiden	09.08.1999
• Oprichtingsakte Stichting tot Exploitatie van het Forteiland IJmuiden	09.08.1999
• Brief Stichting Exploitatie Forteiland aan College van Gedeputeerde Staten	22.09.1999
• Akte van verhuring	29.11.1999
• Originele brochure Forteiland zoals uitgegeven door de Stichting Forteiland	2000
• Brief Deloitte & Touche aan Belastingdienst Haarlem	01.02.2000
• Brief Provincie Noord-Holland aan Stichting Beheer Forteiland	03.04.2000
• Overeenkomst NUON en Stichting Beheer Forteiland	18.04.2000
• Brief Ministerie van Financiën aan gemeente Velsen	21.09.2000
• Overeenkomst mr. Emmy Margien Kesper Beckering Stichting en Stephan Nelissen Holding BV	20.12.2000
• Verslag vergadering besturen Stichtingen Beheer en Exploitatie	29.01.2001
• Brief Belastingdienst Haarlem aan KPMG Meijburg & Co	06.03.2001
• Brief Domeinen aan B&W Velsen	13.04.2001
• Brief Domeinen aan B&W Velsen	22.05.2001

Bijlage 6: geraadpleegde documenten (2)

Document	Datum
• Brief IMTIN aan Stichtingen en Raad van Toezicht	02.10.2001
• Notulen verslag Raad van Toezicht	15.10.2001
• Opzeggingsbrief L. de Jager	21.12.2001
• Opzeggingsbrief M.H. van Leeuwen	21.12.2001
• Memorandum van Stichting Exploitatie Forteiland inzake eindvoorstel tarieven verhuur aan IMTIN	01.2002
• E-mail IMTIN aan gemeente Velsen inzake voorstel prijzen Forteiland	14.01.2002
• Brief Belastingdienst Haarlem aan Deloitte & Touche	14.01.2002
• Notulen werkbepreking IMTIN/Stichting Forteiland	04.02.2002
• Brief KPMG Meijburg & Co aan Belastingdienst Haarlem	12.02.2002
• Brief IMTIN aan Stichting Forteiland	13.02.2002
• E-mail van J. Joosten aan A. Jansen en J. van Eeden	14.02.2002
• Subsidieschikking GS Noord-Holland	28.02.2002
• Brief KPMG Meijburg & Co aan Stichting Beheer Forteiland	28.02.2002
• Brief Stichting Exploitatie Forteiland aan College van Gedeputeerde Staten Provincie Noord-Holland	28.02.2002
• Brief Stichting Forteiland aan College van Gedeputeerde Staten Provincie Noord-Holland	01.03.2002
• Fax van PBN Sport & Adventure aan Stichting Forteiland	07.03.2002
• Notulen werkbepreking IMTIN/Stichting Forteiland	18.03.2002
• Brief IMTIN aan Stichtingen en Raad van Toezicht	18.03.2002
• Concept Overdrachtovereenkomst gemeente Velsen en Stichting Forteiland	18.03.2002
• Brief Stichting Forteiland aan IMTIN	25.03.2002
• Voorlopig verslag bijeenkomst Raad van Toezicht Stichting Forteiland	25.03.2002
• Brief Hannah Nederhand aan IMTIN	28.03.2002
• Fax IMTIN aan Stichting Forteiland	29.03.2002
• Eerste kwartaalrapportage gemeente Velsen	04.2002
• Brief IMTIN aan Stichtingen	04.04.2002

Bijlage 6: geraadpleegde documenten (3)

Document	Datum
• Brief G. Vosse aan B&W gemeente Velsen	05.04.2002
• Fax IMTIN aan Stichting Forteiland	08.04.2002
• Eindvoorstel tarieven verhuur IMTIN bv Stichting Exploitatie Forteiland	26.04.2002
• Fax IMTIN aan F. Bal gemeente Velsen inzake openstaande rekeningen	02.05.2002
• Brief Stichting Forteiland aan gemeente Velsen	07.05.2002
• Brief gemeente Velsen aan IMTIN	07.05.2002
• Mediationrapport N.C. Verloop "Verzakelijking van een innige relatie"	28.05.2002
• Beoordelingsverklaring jaarrekening 2002 Deloitte & Touche	28.05.2002
• Brief Raad van Toezicht aan Stichtingen en gemeentebestuur Velsen	07.06.2002
• Brief H.A. de Boer aan Stichtingen	13.06.2002
• Brief IMTIN aan voorzitter Raad van Toezicht	20.06.2002
• Notulen Stichting Beheer Forteiland IJmuiden	20.06.2002
• Brief Stichting Exploitatie Forteiland aan voorzitter Raad van Toezicht	
Stichting Exploitatie Forteiland	26.06.2002
• Convenant Stichting Exploitatie Forteiland en IMTIN	26.06.2002
• Brief J. van Eeden aan Voorzitter Raad van Toezicht Forteiland	28.06.2002
• Overdrachtsrapportage Stichting Exploitatie Forteiland	07.2002
• Brief hr Van Eeden aan Voorzitter Raad van Toezicht Forteiland	05.07.2002
• Brief Stichting Forteiland aan H.A. de Boer	05.07.2002
• Brief gemeente Velsen aan voorzitter Raad van Toezicht en Plan van Aanpak	08.07.2002
• Brief H.A. de Boer aan B&W gemeente Velsen	10.07.2002
• Brief gemeente Velsen aan Stichtingen	18.07.2002
• Brief Forteiland aan ING Bank inzake aanzienlijke overboekingen	08.08.2002
• Brief gemeente Velsen aan Stichting Forteiland	08.08.2002
• Tweede concept jaarrekening Stichting Beheer Forteiland 2000	20.08.2002
• Derde concept jaarrekening Stichting Beheer Forteiland 2000	20.08.2002
• Brief mr Jonker aan gemeente Velsen	22.08.2002

Bijlage 6: geraadpleegde documenten (4)

Document	Datum
• Brief IMTIN aan gemeente Velsen	06.09.2002
• Brief gemeente Velsen aan IMTIN	06.09.2002
• Brief IMTIN aan Raad van Toezicht, Stichtingsbesturen en gemeentebestuur Velsen	11.09.2002
• Brief mr Jonker aan gemeente Velsen	12.09.2002
• Fax IMTIN aan gemeente Velsen	12.09.2002
• Brief mr Jonker aan gemeente Velsen	13.09.2002
• Fax IMTIN aan gemeente Velsen	16.09.2002
• Brief voormalige stichtingbestuurders aan B&W Velsen	16.09.2002
• Fax IMTIN aan Stichtingen en bewindvoerders	18.09.2002
• Fax IMTIN aan bewindvoerder Stichting Forteiland	18.09.2002
• Fax IMTIN aan Stichting Forteiland	18.09.2002
• Fax IMTIN aan Stichting Forteiland	19.09.2002
• Fax Stichting Forteiland aan R. Anderson	19.09.2002
• Fax Stichting Forteiland aan IMTIN	20.09.2002
• E-mail Stichting Forteiland van H. van Tol aan M. van Leeuwen	20.09.2002
• Brief voormalige bestuursleden aan B&W gemeente Velsen	20.09.2002
• Brief Stichting Forteiland aan IMTIN	03.10.2002
• Bewijs overhandiging sleutels Fort + plattegrond aan IMTIN	03.10.2002
• Brief B&W Velsen aan A.G. Becker	08.10.2002
• Schadeoverzicht IMTIN met toelichting	09.10.2002
• Eerste verlag ex art. 227 FW	10.10.2002
• Brief bewindvoerder mr Ingwersen aan Stichting Exploitatie Forteiland	10.10.2002
• Brief bewindvoerder mr Ingwersen aan Stichting Beheer Forteiland	10.10.2002
• Brief bewindvoerder mr Ingwersen aan B&W gemeente Velsen	10.10.2002
• Verklaring P. van Empelen met bijlagen	11.10.2002
• Brief College B&W gemeente Velsen aan J.M. van Eeden	15.10.2002
• Brief gemeente Velsen aan hr Jansen	15.10.2002

Bijlage 6: geraadpleegde documenten (5)

Document	Datum
• Vestiging recht van erfpacht	18.10.2002
• Brief EMKB stichting aan hr Uytendaal	05.11.2002
• Artikel HD IJmond: De machtstrijd om een eiland	05.11.2002
• Artikel "Weerzinwekkende excursie" in Haarlems Dagblad	13.11.2002
• Faillissementsverslag curator	14.11.2002
• Brief PvdA-fractie aan raadsgriffier en voorzitters van de commissies Ruimte en Bewoners	28.11.2002
• IJmuidense Courant: Curator laat beslag leggen op tegoeden Forteiland	30.11.2002
• Opinie P. van Empelen in krant "Geknoei gemeente Velsen rond Forteiland"	30.11.2002
• Beantwoording van de vragen PvdA inzake Forteiland	04.12.2002
• Huuropzegging door gemeente aan IMTIN	04.12.2002
• Artikel Haarlems Dagblad van internet "Diepgaand onderzoek problemen Forteiland"	05.12.2002
• Brief mr Ingwersen aan P. van Empelen	05.12.2002
• Brief van S. Nelissen aan gemeente Velsen	11.12.2002
• Betekeningsexploit ING	12.12.2002
• Motie met bijlagen van de Raad gemeente Velsen	19.12.2002
• Brief mr Ingwersen aan Van Leeuwen	19.12.2002
• Verklaring van H.M. Doorn met bijlagen	27.12.2002
• Verklaring E.A.M. Grol met bijlagen	27.12.2002
• Verklaring R. Meems met bijlagen	29.12.2002
• Brief mr Garvelink aan mr Ingwersen	03.01.2003
• Brief A.G. Bekker	07.01.2003
• Brief P. van Empelen	09.01.2003
• Uittreksel Stichting Exploitatie Forteiland	09.01.2003
• Voorlopig overzicht activa en passiva IMTIN BV, opgave de curator	10.01.2003
• Memo van hr Bal aan de leden van gemeenteraad	27.01.2003
• Bedrijfsplan Financiën 2003 gemeente Velsen	18.02.2003

Bijlage 6: geraadpleegde documenten (6)

Document

- Overzicht bedrijfsactiviteiten en dienstverlening IMTIN
- Voorstel incidentele verhuur Forteiland IJmuiden
- Overdrachtsrapportage Stichting Exploitatie Forteiland aan de gemeente
- Opzet nieuwe stichting Gemeente met begroting en balans
- Uiteenzetting werkzaamheden IMTIN bij Outdoor – Sport en Spel
- Overzicht omzet IMTIN per evenement vergelijking cijfers 1999, 2000, 2001 en 2002
- Overzicht investeringen en inzet personeel IMTIN per bedrijfsactiviteit en dienstverlening
- Aansluiten Forteiland IJmuiden op de nutsvoorzieningen
- Overzicht te betalen/te vorderen BTW over heel 2002 Stichting Exploitatie Forteiland
- Jaarcijfers IMTIN 1993, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001
- Begroting 2002 Stichting Exploitatie Forteiland, gewijzigd exemplaar
- Lijst van onrechtmatigheden 2001, 2002
- Tarievenoverzicht t.b.v. derden Stichting Exploitatie Forteiland
- Memo door IMTIN gehanteerde tarieven voor bootvervoer en eilandhuur tot 01.01.02
- Overzicht te vorderen bedragen Stichting Beheer Forteiland 1999-2002